LIBRIS | We know books

IOAN CEAN

ALTE AMINTIRI

EDITURA CREATOR
BRAȘOV, 2026

LIBRIS | We know books

POVESTIRI

LIBRIS | We know books

.1.

Colectivizarea

În anul 1958 a fost o iarnă geroasă, cu mult omăt. Chiar dacă erau multe zile senine, soarele era cu dinți, frigul era pătrunzător, se simțea că e iarnă adevărată.

Eram în primul meu an de școală, în fiecare zi aveam de parcurs 4 km de acasă până la școală și invers.

Eu și colegii mei înaintam cu greu prin nămeții mari de zăpadă, dar, cu ambiție și perseverență, reușeam întotdeauna.

Mi-amintesc că atunci era o distincție clară între anotimpuri. Întotdeauna, la începutul lui decembrie, ningea, se așternea un strat sănătos de zăpadă și iarna își intra în drepturi. Acest anotimp ținea exact trei luni, până la sfârșitul lui februarie, când toată zăpada se topea.

Fiindcă nu erau drumuri asfaltate ca-n ziua de azi, era tare greu de umblat pe ulițele satului, deoarece se făcea mult noroi după ce se topea omătul.

LIBRIS | We know books

Primăvara mult așteptată, după o iarnă grea, a venit ca o binecuvântare chiar din primele zile ale lunii martie.

Un covor de-un verde crud se întindea peste tot. Era iarba trezită la viață de razele calde ale soarelui și de apa de ploaie, care uda din belșug pământul, scăpat de sub povara grea a omătului din timpul iernii.

La școală, după ce-am parcurs mai bine de jumătate din abecedar și am învățat toate literele și semnele de punctuație, am trecut la partea a doua a alfabetului și-am început să citim.

Domnul învățător, care a înlocuit-o pe doamna învățătoare plecată la oraș, unde s-a stabilit și și-a continuat nobila îndeletnicire de dascăl, venea la școală cu ziarul „Scânteia", publicația centrală a Partidului Muncitoresc Român, la care era abonat.

Ne punea să citim din ziar și primeam note în funcție de cât de bine rosteam cuvintele, care, pentru noi, multe dintre ele, erau de neînțeles.

De exemplu, pe prima pagină din respectivul ziar era un articol interesant prin care se anunța vizita la Moscova, din partea României, a ambasadorului extraordinar și plenipotențiar, care și-a prezentat scrisorile de acreditare și a fost primit de către tovarășul Nikita Hrușciov, secretarul general al Comitetului Central al Partidului Comunist al Uniunii Republicilor Sovietice Socialiste.

LIBRIS | We know books

Mi-amintesc că eram tare dezorientat. Cu mintea mea de copil de 7 ani, mă întrebam ce este și cum arată acel ambasador extraordinar și plenipotențiar.

Să-l întreb pe învățător?

Dar el n-a fost la Moscova, unde a avut loc întâlnirea. Nu cred că știe. Și dacă se enervează pentru îndrăzneala mea și o să iau bătaie? Pentru că, în acea vreme, bătaia nu era scoasă din programa școlară!

Mai bine îl întreb pe bunicul. El a fost în U.R.S.S.

Da, dar n-a fost la Moscova. În al Doilea Război Mondial a luptat la Cotul Donului, la Odesa și Sevastopol. Nici vorbă de Moscova, care era capitala și se ajungea cu greu la ea. Sigur, nici el nu știe.

Am rămas dezamăgit o bună perioadă de timp.

Din întâmplare, mi-am făcut fișă la biblioteca școlii și am împrumutat cărți pe care le citeam cu mult entuziasm.

Prima carte citită de mine a fost „Din lumea celor care nu cuvântă", de Emil Gârleanu.

Am fost fascinat să aflu din carte că animalele vorbeau între ele.

L-am întrebat pe bunicul dacă este adevărat că animalele pot să vorbească.

Mi-a explicat că au fost vremuri îndepărtate când s-a întâmplat asta, dar, la intervenția lui Dumnezeu, darul vorbirii i-a fost lăsat doar omului.

Am fost mulțumit de răspunsul lui.

LIBRIS | We know books

Într-o zi, când am predat cartea citită și am împrumutat alta, bibliotecara m-a întrebat de ce sunt supărat. Pesemne se vedea pe fața mea că am o frământare lăuntrică.

Cu stângăcie și timiditate, i-am spus despre nedumerirea mea față de acel ambasador extraordinar și plenipotențiar care reprezenta România la Moscova.

M-a privit cu atenție, a zâmbit și s-a îndreptat spre un raft cu cărți de la mijlocul bibliotecii. A luat o carte groasă în mâini, s-a dus spre o masă cu cărți și documente, a deschis-o și, preț de câteva minute, mi-a explicat despre ce-i vorba.

Cartea respectivă era, de fapt, Dicționarul explicativ al limbii române. Am aflat astfel că „extraordinar" este acel om cu calități deosebite, iar „plenipotențiar", un om cu puteri depline.

Am răsuflat ușurat. Niște cuvinte neînțelese de mine au fost lămurite.

Eram pe la mijlocul primei luni de primăvară.

Zilele erau tot mai lungi, prin livezi, pomii încărcați cu flori multe și colorate erau vizitați de roiuri de albine. Se auzea un zumzăit continuu, ca un impuls vital dat vieții.

După câteva zile de ploaie și câteva cu soare, pământul se zbicise și era numai bun să fie pregătit pentru viitoarele recolte.

LIBRIS | We know books

Oamenii au ieșit cu utilajele agricole pe ogoare și au început lucrările de primăvară: arat, grăpat și însămânțat.

Era forfotă mare în gospodăriile oamenilor când, brusc, în centrul satului au apărut câteva mașini Volga și I.M.S.-uri, din care au coborât niște civili bine îmbrăcați, însoțiți de un grup de milițieni.

Au intrat cu toții în clădirea primăriei și, în scurt timp, toboșarul angajat al primăriei a plecat prin sat, dând de știre întregii comunități că a doua zi, la ora 10:00 dimineața, se va ține o adunare populară, unde oamenii vor fi informați despre lucruri de mare importanță pentru ei.

Sătenii sunt rugați să participe în număr cât mai mare.

A doua zi, pe la ora 10:00, în fața primăriei era puhoi de lume. Oamenii așteptau nerăbdători să afle veștile care s-au anunțat a fi de mare însemnătate pentru ei.

La un moment dat, ușa de la intrarea în primărie s-a deschis și pe ultima treaptă a scării de acces în instituția statului au apărut trei domni aranjați la patru ace, cu aere de intelectuali.

Unul dintre ei, care se pare că era șeful, a ridicat mâna dreaptă în sus, semn că vrea liniște. Murmurul mulțimii s-a curmat brusc, o liniște totală s-a instalat în fața primăriei. Domnul respectiv a prins curaj și a început să vorbească mulțimii:

LIBRIS | We know books

— Dragi tovarăși, suntem o echipă de activiști de partid care am venit în comuna dvs. pentru a vă lămuri să înființați o Gospodărie Agricolă Colectivă, în care veți contribui cu o parte din terenurile agricole proprietate personală și cu forță de muncă. Lucrările agricole vor fi executate cu utilaje agricole moderne. Statul va dota G.A.C.-ul cu mijloace moderne de producție: tractoare, discuri, grape, instalații mecanice de semănat, combine agricole de recoltat cerealele.

Munca va fi normată și fiecare om sau familie va fi remunerată cu bani și va primi produse agricole, în funcție de munca prestată.

Oamenii ascultau cu mare atenție discursul omului de la partid. Din față, o voce puternică și hotărâtă răzbate peste capetele mulțimii:

— Să se înscrie cine vrea în Colectivă, eu unul nu fac așa ceva nici în ruptul capului. Vreau să-mi lucrez bucata mea de pământ, nu la grămadă, unde unii muncesc, alții trag chiulul și recolta se împarte la toți.

Reprezentanții partidului au rămas o clipă descumpăniți, dar și-au revenit repede!

— Dragi tovarăși, a continuat unul dintre ei, vom rămâne în comună și vom duce muncă de lămurire cu dvs. până veți fi convinși că această formă de asociere e benefică pentru toată lumea. Recoltele vor

LIBRIS | We know books

fi mult mai mari și oamenii vor trăi cu mult mai bine, de asta să fiți siguri.

— Pământul din satul nostru nu-i foarte roditor ca să se facă colectiv, zise un țăran cu glas răgușit din dreapta mulțimii adunate.

— Au fost trimise probe de sol la București și rezultatele de laborator au fost foarte bune. Astfel s-a luat hotărârea la nivel central să se constituie G.A.C. în comuna dvs., răspunse al treilea activist de partid prezent la adunare.

După ce s-a făcut colectivizarea, oamenii au aflat că trei cetățeni din comitetul de partid al comunei au amestecat pământ cu bălegar și de-aia probele trimise la analize au ieșit foarte bune.

Unul dintre cei trei a ajuns primul președinte al G.A.C.-ului din comuna noastră.

Oamenii s-au enervat când au aflat cum au fost măsluite probele și au revărsat asupra lui un potop de blesteme.

Blestemele au avut efect! În mai puțin de un an, președintele G.A.C.-ului a trecut în lumea celor drepți. Avea în jur de 40 de ani.

— Eu nu vreau să mă bag slugă la stat, rosti cu glas răspicat un țăran îndrăzneț, aflat lângă treptele primăriei.

— Nimeni nu va fi slugă, răspunse omul de la partid. Vom mai discuta pe această temă. Va trebui

LIBRIS | We know books

să luați o hotărâre și să dați un răspuns într-un timp cât mai scurt. La revedere!

Adunarea luase sfârșit. Pâlcuri de oameni se întorceau la casele lor, discutând aprins despre situația nou-creată în comună.

A doua zi, activiștii de partid, însoțiți de milițieni, au pornit munca de lămurire dusă cu hotărâre din casă în casă.

Când au venit la noi în casă, bunicul a refuzat să cedeze din suprafața agricolă al cărei proprietar era și să devină membru al G.A.C.-ului.

L-au arestat pe loc și, împreună cu alți săteni care s-au împotrivit colectivizării, a fost dus și închis într-o cameră de arest a miliției din comună.

În timp ce-l scoteau din casă, le-am zis milițienilor:

— Să nu-l bateți pe bunicul meu, că și eu când cresc mare o să vă bat pe voi! O să cresc mai mare decât voi!

— Nu poți să ne bați pentru că noi avem pistol, a zis unul dintre ei.

— Și mie îmi cumpără mama pistol și-atunci vedem noi care-i mai tare.

M-au privit uimiți de îndrăzneala mea, au zâmbit și și-au văzut de treaba lor.

A doua zi, în jurul prânzului, împreună cu mama, am mers să-l vizităm pe bunicul la arestul miliției.

LIBRIS | We know books

CUPRINS

POVESTIRI

1. COLECTIVIZAREA 7
2. GHICITORI 23
3. LA SECURITATE 30
4. GREVA 38
5. O LUME PARALELĂ 44
6. STEAUA SUS RĂSARE 50

POEZII

PARVENIȚII 59
MI-E DOR 60
USCĂTURI 61
CORBII 62
DE CE „FUGEM" 63

LIBRIS | We know books

Cărarea....64
Se apropie primăvara....65
Pile și relații....66
Nu sunt bogat....67
Rățușca....68
Vine primăvara....69
Am aflat...70
Hapsânii....72
Marea bogăție....73
Jaf național....75
Furtuna....76
Democrație....78
Calea ferată....79
Apa trece...80
Om sărac, om bogat....81
Necazuri....82
Destin....83
Emigrări....85
Avertisment....86
Părul....87
Justiție....88
Secvențe....89
Îmbuibații....92

LIBRIS | We know books

Vreți să păcăliți? 93
Norocul 94
Portofelul 95
Habitatul 96